

PŘÍLOHA 12

NÁVRH METODIKY PROVÁDĚNÍ EVROPSKÉ ÚMLUVY O KRAJINĚ NA VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI

v revidovaném znění, s přihlédnutím k připomínkám vzneseným na konferenci Rady Evropy o Evropské úmluvě o krajině, k postoupení prostřednictvím příslušných výborů Výboru ministrů Rady Evropy k následnému přijetí ve formě Doporučení Výboru ministrů určeného členským státům

Úvod

Tento dokument obsahuje řadu teoretických, metodických a praktických pokynů pro provedení Evropské úmluvy o krajině do vnitrostátního práva. Je určen stranám úmluvy, které hodlají přijmout a provádět krajinnou politiku založenou na úmluvě.

Přináší návrhy zohledňující pokroky a vývoj v pojetí krajiny v Evropě a popisuje různé již ukončené či dosud probíhající experimenty při uplatňování úmluvy.

Pojetí krajiny prochází obdobím rychlé a hluboké proměny doprovázené výraznými pokroky. Spolu s dokumenty týkajícími se jejího provádění představuje úmluva skutečnou inovaci v porovnání s ostatními mezinárodními dokumenty o kulturním a přírodním dědictví. Vyústila již v různé kroky v řadě evropských států bez ohledu na to, zda k ní oficiálně přistoupily či nikoli, a to nejen v celostátní a regionální legislativě, ale také na různých administrativních úrovních, jakož i v metodických dokumentech a experimentech zahrnujících aktivní krajinnou politiku založenou na široké účasti zainteresovaných osob.

Tato problematika je aktuální jak ve státech, které jsou v této oblasti již delší dobu aktivní a zkoušejí a ověřují různé krajinné politiky a nástroje, tak i ve státech, které dosud do této fázi nedošly. Některým státům úmluva slouží jako podklad k zahájení procesu podstatné úpravy jejich krajinných politik; pro jiné, jež jsou v méně příznivé situaci, se stala a nadále je příležitostí k definování vlastní politiky.

Metodika a níže uvedené návrhy jsou předkládány s patřičným ohledem na volnost a zejména vlastní tvořivost orgánů každého státu při přípravě právních, operativních, administrativních a technických dokumentů souvisejících s krajinou. Vyhýbají se úzkým nebo restriktivním interpretacím textu úmluvy nebo pokynů, které již byly aplikovány, avšak byly shledány nedostatečnými. Směry, které si zvolí jednotlivé státy při uplatňování úmluvy, se stanou společným východiskem, jež poslouží všem ostatním státům.

Následují některé obecné principy a klíčová opatření:

- obecné principy jsou koncipovány tak, aby z nich vyplývala metodika k některým zásadním článkům Evropské úmluvy o krajině;

- záměrem klíčových opatření je objasnit podstatu činností, které je třeba provést na technické a operativní úrovni na podporu územní ochrany, správy a plánování podle cílových charakteristik krajiny (administrativní a institucionální otázky), na straně jedné, a na straně druhé začlenění krajinného rozměru do všech odvětvových politik, které mají důsledky pro krajinu (kritéria a nástroje k provádění krajinných politik). Všechny tyto činnosti jsou založeny na zvyšování povědomí, vzdělávání a výchově.

V rámci pravidelných Seminářů k provedení Evropské úmluvy o krajině pořádané Radou Evropy již byla uskutečněna a budou nadále prováděna v důkladná šetření zajímavých témat, k nimž je třeba přihlížet při provádění úmluvy.

Účelem Metodiky je usnadnit převzetí výše uvedených principů a opatření do celostátních, regionálních a místních předpisů.

ČÁST I. OBECNÉ PRINCIPY

Účelem obecných principů je stanovit metodiku k některým zásadním článkům Evropské úmluvy o krajině.

<i>Hlavní cíle</i>

1. *Posouzení území jako celku*

Úmluva platí pro celé území a vztahuje se na přírodní, venkovské, městské a příměstské oblasti. Zahrnuje plochy pevninského rázu, vnitrozemské vodní plochy a mořské oblasti. Týká se jak krajin, které mohou být považovány za pozoruhodné, tak krajin běžných a narušených.

2. *Uznání zásadní úlohy, již hrají dostupné poznatky*

Vymezení, popis a hodnocení krajiny tvoří úvodní fázi každé krajinné politiky. Patří sem analýza morfologických, historických, kulturních a přírodních charakteristik a jejich vzájemných vztahů, jakož i analýza změn. Sociální vnímání krajiny veřejností je také nutno analyzovat z hlediska jejího historického vývoje a současného významu.

3. *Podpora zvyšování povědomí*

Aktivní zapojení veřejnosti znamená, že musí být všem dostupné odborné poznatky, tj. takové poznatky musí být snadno dostupné, strukturované a předkládané způsobem srozumitelným i neodborníkům.

4. *Podpora vzdělávání a výchovy*

Je nutno podporovat vzdělávání odborníků v oblasti oceňování krajinných celků a činností v krajině a víceoborové vzdělávací programy v oblasti krajinné politiky, ochrany, správy a plánování krajiny, určené odborníkům v soukromém i veřejném sektoru a dotčeným sdružením, a zavádět a/nebo rozvíjet školní a vysokoškolské vzdělávací programy, které se v rámci příslušných disciplín zaměří na hodnoty spjaté s krajinou a na otázky týkající se její ochrany, správy a plánování.

5. *Podpora horizontální a vertikální integrace politik*

Otázky krajiny je třeba plně zohledňovat prostřednictvím vhodných postupů, které umožňují systematické začlenění krajinného rozměru do všech politik, jež ovlivňují kvalitu jednotlivých lokalit. Integrace se týká jak jednotlivých správních orgánů a resortů na téže úrovni (horizontální integrace), tak jednotlivých správních orgánů na různých úrovních (vertikální integrace).

6. *Začlenění krajinného rozměru do územních politik*

Krajinný rozměr je nutno zahrnout do přípravy všech politik územní správy, a to jak všeobecných, tak odvětvových, jež mají vést k návrhům ochrany, správy nebo plánování na vyšší úrovni.

7. *Vytváření krajinných strategií*

Na každé úrovni veřejné správy (celostátní, regionální a místní) je třeba v mezích působnosti příslušných orgánů připravovat konkrétní a/nebo odvětvové krajinné strategie. Ty jsou založeny na zdrojích a institucích, které, jsou-li územně a časově koordinovány, umožňují vytvářet programy realizace jednotlivých politik. Tyto strategie musí být provázány cílovými charakteristikami krajiny.

8. *Podpora zapojení veřejnosti*

Všem činnostem směřujícím k vymezení, provedení a monitorování krajinných politik by měly předcházet a měly by je doprovázet postupy zaměřené na účast veřejnosti a dotčených stran s cílem umožnit jim sehrát aktivní úlohu ve formulování, provádění a monitorování cílových charakteristik krajiny, které jsou vhodné pro jejich prostředí.

9. *Podpora shody jednotlivých činností*

Každá plánovací činnost nebo projekt musí odpovídat cílovým charakteristikám krajiny. Měly by zejména zlepšovat kvalitu krajiny nebo alespoň nezpůsobit její pokles. Je proto třeba hodnotit vlivy projektů jakéhokoli rozsahu na krajinu a definovat pravidla a nástroje odpovídající těmto vlivům. Každý zásah musí nejen odpovídat charakteristickým rysům daného místa, ale také pro ně být vhodný.

10. *Rozvoj vzájemné pomoci a výměny informací*

Výměna informací, šíření teoretických, metodických a empirických idejí, kontakty mezi jednotlivými odborníky na otázky krajiny a studenty a poučení ze získaných zkušeností mají zásadní význam pro podporu sociálního a územního významu Evropské úmluvy o krajině a dosažení jejích cílů.

Úmluva může přinést tvůrčí experimenty na základě určitých obecných nových principů.

1. Definice krajiny

„Pro účely úmluvy „krajina“ znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů;“ (Článek 1 Evropské úmluvy o krajině – Definice).

„S výhradou ustanovení článku 15 se tato úmluva aplikuje na celé území Stran a pokrývá přírodní, venkovské, městské a příměstské oblasti. Zahrnuje plochy pevninského rázu, vnitrozemské vodní plochy a mořské oblasti. Týká se jak krajin, které mohou být považovány za pozoruhodné, tak krajin běžných a narušených.“ (Článek 2 Evropské úmluvy o krajině – Rozsah).

Pojetí krajiny v úmluvě se liší od pojetí, jaké lze nalézt v některých dokumentech a jež v krajině vidí pouze „statek“ (pojetí krajiny jako dědictví) a hodnotí ji (jako „kulturní“, „přírodní“ atd. krajinu) jako součást fyzického prostoru. Toto nové pojetí naopak vyjadřuje přání postavit se čelem a komplexně problematice kvality míst a zejména prostředí, v němž žije obyvatelstvo; to je považováno za předpoklad individuálního a společného blaha (chápaného ve fyzickém, fyziologickém, psychologickém a intelektuálním smyslu) a udržitelného rozvoje, jakož i zdroj přispívající k ekonomické aktivitě.

Pozornost se soustředí na území jako celek, aniž by se rozlišovalo mezi jeho městskými, příměstskými, venkovskými a přírodními částmi nebo mezi částmi, které mohou být považovány za pozoruhodné, běžné či narušené; neomezuje se na kulturní, umělé a přírodní prvky: krajina tvoří celek, jehož základní složky jsou ve svých vzájemných vztazích brány v úvahu současně. V úvahu je třeba brát podzemní krajiny (jeskyně) a podmořské krajiny, stejně jako oblohu (nebe).

Pojem udržitelného rozvoje je chápán jako pojem, který komplexně integruje environmentální, kulturní, sociální a ekonomický rozměr a uplatňuje je tedy pro celé území.

Smyslové (zrakové, sluchové, hmatové, čichové a chuťové) a citové vnímání vlastního prostředí obyvatelstvem a uznání jeho rozmanitosti a zvláštních historických a kulturních charakteristických rysů jsou nezbytné z hlediska respektování a zabezpečení identity samotného obyvatelstva i pro obohacení jednotlivce i společnosti. Předpokládá, že budou uznána práva a povinnosti obyvatelstva s ohledem na jeho aktivní úlohu v procesech nabývání znalostí, rozhodování a péče o kvalitu míst, kde žije. Zapojení veřejnosti do rozhodování o činnostech a do pozdějšího provádění takových rozhodnutí a péče o jejich výsledky není považováno za formální akt, nýbrž za nedílnou součást postupů řízení, ochrany a plánování.

2. Právní uznání krajiny

„Každá Strana se zavazuje: a) právně uznat krajinu jako základní složku prostředí, v němž obyvatelé žijí, jako výraz rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základ jejich identity;“ (Článek 5 Evropské úmluvy o krajině – Všeobecná opatření)

Právní uznání krajiny předpokládá práva a povinnosti všech institucí a občanů Evropy vůči jejich fyzickému prostředí. Krajina, v níž žijí, je společným výsledkem řady činností způsobujících nejrůznější změny, jež mohou být důsledkem aktivity různých subjektů v územních procesech v nejrozmanitějších směrech a v různém časovém a územním měřítku. Tyto aktivity mohou být výsledkem činnosti veřejných orgánů při vytváření rozsáhlé infrastruktury nebo individuální činnosti na omezeném prostoru.

3. Krajinné politiky

„Pro účely úmluvy: ... b) „krajinná politika“ znamená vyjádření všeobecných zásad, strategií a orientací kompetentními veřejnými orgány, které umožňuje přijetí specifických opatření, zaměřených na ochranu, správu a plánování krajiny;“ (Článek 1 Evropské úmluvy o krajinně – Definice)

Z praktického hlediska úmluva předpokládá:

- přípravu konkrétních krajinných politik a současně systematické začlenění krajinného rozměru do všech odvětvových politik, které mají přímý nebo nepřímý vliv na změny území. Krajina proto není odvětvovým tématem, které lze jednoduše přiřadit k jiným tématům, nýbrž je jejich nedílnou součástí;
- přechod z politiky založené pouze na ochraně charakteristických a pozoruhodných rysů území a jeho částí k politice založené na kvalitě veškerého živého prostředí, ať už je jakkoli pozoruhodné, narušené nebo zcela běžné;
- vymezení nových forem spolupráce mezi různými orgány a úrovněmi správy a související experimenty;
- nový přístup k pozorování a interpretaci krajiny, který napříště musí:
 - nahlížet na území jako celek (a nadále se neomezovat na pouhé vymezení míst, která je třeba chránit);
 - zahrnovat a kombinovat několik přístupů současně při propojení ekologického, kulturního, vjemového a ekonomického přístupu

4. Činnosti v krajinně

Úmluva definuje činnosti v krajinně, jako je ochrana, plánování a správa

„Pro účely úmluvy: ... d) „ochrana krajiny“ znamená činnosti směřující k zachování a udržení význačných nebo charakteristických rysů krajiny, odůvodněné její dědičnou hodnotou, vyplývající z její přírodní konfigurace a/nebo z lidské činnosti;“ (Článek 1 Evropské úmluvy o krajinně – Definice)

Součástí pojmu *ochrana* je myšlenka, že krajina podléhá změnám, které je třeba v určitých mezích akceptovat. Cílem činností v oblasti ochrany, které jsou nyní předmětem četných experimentů, nesmí být zastavit čas nebo obnovit zmizelé přírodní nebo člověkem ovlivněné charakteristiky, může jím však být navození takových změn v lokalitách, jež povedou k zachování většiny jejich specifických, materiálních i nemateriálních charakteristických rysů do budoucna. Charakteristiky krajiny závisí na ekonomických, sociálních, ekologických, kulturních a historických faktorech, jejichž původ se často nachází mimo předmětné lokality. Ochrana krajiny musí nacházet způsoby a prostředky jednání ve správném měřítku, a to nejen při charakteristikách přítomných v daných lokalitách, ale také s působením vnějších faktorů.

„Pro účely úmluvy: ... e) „správa krajiny“ znamená činnost, která má, z hlediska udržitelného rozvoje, zajistit pravidelné udržování krajiny s cílem řízení a harmonizace změn, které jsou způsobeny sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;“ (Článek 1 Evropské úmluvy o krajinně – Definice)

Správa krajiny je dlouhodobá činnost, jejímž cílem je ovlivňovat veškeré aktivity, jež mohou měnit krajinu. Lze ji vidět jako formu adaptivního plánování, které se samo vyvíjí s tím, jak různé společnosti mění svůj způsob života, rozvoj a prostředí. Lze ji také vidět jako územní projekt, který bere ohled na nové sociální aspirace, předpokládané změny v biofyzických a kulturních charakteristikách a přístup k přírodním zdrojům.

„Pro účely úmluvy: f) ... „plánování krajiny“ znamená činnosti s výhledem do budoucna, které mají za cíl zvýšení hodnoty, obnovu nebo vytvoření krajiny;“ (Článek 1 Evropské úmluvy o krajinně – Definice)

Na *plánování krajiny* lze pohlížet stejně jako na územní projekt. Týká se forem změn, které mohou vycházet vstříc novým sociálním potřebám tím, že zohlední aktuální vývoj. Musí také být slučitelné s udržitelným rozvojem a umožňovat ekologické a ekonomické procesy, které mohou nastat ve střednědobém a dlouhodobém

výhledu. Plánování také zahrnuje obnovu narušené půdy (dolů, lomů, skládek atd.), aby splňovaly stanovené cílové charakteristiky krajiny.

Činnost v krajině je kombinací ochrany, správy a plánování prováděného na jednom a tomtéž území: určité části a charakteristické rysy lze chránit, jiné je třeba spravovat a ještě další záměrně měnit.

ČÁST II KLÍČOVÁ OPATŘENÍ

Záměrem vymezení klíčových opatření je objasnit podstatu těch opatření, která je třeba přijmout na technické a operativní úrovni na podporu územní ochrany, správy a plánování podle cílových charakteristik krajiny (administrativní a institucionální otázky), na straně jedné, a na straně druhé začlenění krajinného rozměru do všech odvětvových politik, které mají důsledky pro krajinu (kritéria a nástroje k provádění krajinných politik). Všechny tyto činnosti jsou založeny na zvyšování povědomí, vzdělávání a výchově.

1. Administrativní a institucionální otázky

„Každá Strana provádí tuto úmluvu, zejména články 5 a 6, podle svého vlastního rozdělení pravomocí, v souladu se svými ústavními principy a administrativním uspořádáním, a při respektování principu subsidiarity, přihlížejíce k Evropské chartě místní samosprávy. Aniž by se odchýlila od ustanovení této úmluvy, bude každá Strana harmonizovat plnění této Úmluvy se svými vlastními politikami.“ (Článek 4 Evropské úmluvy o krajině – Rozdělení pravomocí).

Některé evropské státy již delší dobu provádějí koordinované i odvětvové krajinné politiky na základě právních předpisů upravujících otázky historického dědictví nebo přírody, které byly přijaty v prvních desetiletích 20. století. Tyto politiky jsou zpravidla založeny na předpisech, jež se vztahují k určitým oblastem nebo charakteristickým rysům považovaným z různých důvodů za obzvláště hodnotné (převládajícím pojetím byla zpravidla krása nebo malebnost přírody, panoramata atd.), a jsou spojovány s kulturními modely 16. a 18. století (malby přírody atd.). V některých z těchto států byla správní pravomoc udělena orgánům, jež na různých úrovních odpovídají za historické dědictví a kulturu.

Jiné státy uplatňovaly, zejména v několika uplynulých desetiletích, takové politiky, jež byly soustředěny zejména na otázky spojené s regulací životního prostředí (ovzduší, voda, země, flóra a fauna) a téma krajiny bylo často kladeno na stejnou úroveň jako životní prostředí. Pravomoci v souvislosti s krajinou byly v některých zemích uděleny správním orgánům odpovědným za správu přírody, životního prostředí nebo ekologii.

Dále jsou zde státy, kde jsou konkrétní pravomoci součástí pravomocí svěřených orgánům územního plánování.

Vzhledem ke složitosti celé krajinné problematiky byla v několika uplynulých letech na vnitrostátní a zejména regionální a místní úrovni nalezena jiná řešení a pravomoci spojené s krajinou byly někdy svěřeny orgánům, jež se zabývají politikou týkající se využití půdy a výstavby, a jindy orgánům, které se zabývají veřejně prospěšnými stavbami či zemědělstvím apod.

* * *

Každý stát rozhoduje o organizaci svého institucionálního systému v oblasti krajiny s ohledem na celkové institucionální uspořádání (centralizované, decentralizované, federální) na stávajících úrovních státní správy (od celostátní po místní úroveň) a podle vlastních administrativních a kulturních tradic a stávajících struktur.

Je však namístě zohlednit některé specifické aspekty krajiny a zajistit jim autonomii jak v rámci rozdělení administrativních pravomocí, tak s ohledem na činnosti založené na stávajících poznatecích a rovněž v rámci provozních činností bez ohledu na to, zda jsou součástí širších administrativních úseků.

Působnost na jednotlivých úrovních státní správy je třeba stanovit v souladu se zásadou subsidiarity, podle níž se je třeba vykonávat pravomoc na té institucionální úrovni, která je nejbližší občanovi. Pokud však nejsou úkoly v oblasti metodického vedení a koordinace atd. (např. metodické vedení, koordinace, specializované databanky, celostátní a regionální plánovací politiky a nástroje atd.) řešeny na místní úrovni nebo pokud by se tak zajistila vyšší efektivita, je třeba je přijímat na vyšší administrativní úrovni. Při rozhodování o konkrétních akcích lze přihlídnout ke zkušenostem jednotlivých států.

V zájmu začlenění krajinného rozměru do územních politik je nezbytné zajistit potřebné konzultace, zejména předchozí konzultace mezi jednotlivými úrovněmi odpovědnými za správu příslušné oblasti (vládní resorty a útvary místní správy) a mezi jednotlivými orgány a sektory na téže úrovni (horizontální a vertikální konzultace).

Konzultace by měly zahrnovat jak formulaci obecných strategií, tak operativní rozhodnutí. Tímto způsobem bude možné překročit navzájem nesouvisející a partikulární zájmy, jež jsou nedílně spjaty s kvalitativními hledisky založenými výhradně na ochraně určitých oblastí, a vyhnout se tak riziku rozdílných nebo dokonce protichůdných politik uplatňovaných v jednotlivých veřejnoprávních sektorech.

Na celostátní úrovni by proto bylo užitečné přijmout stálé konzultační nástroje a postupy a zajistit pravidelná setkání mezi orgány, které uplatňují administrativní pravomoci nejbližší centru (ministerstva), a to za účelem vymezení a dojednání strategií a sestavení konzultačních orgánů (např. stálé meziresortní konference). Totéž by mohlo platit vertikálně mezi ministerstvy a nižšími administrativními úrovněmi (např. konference stát-region) a také v rámci jednotlivých administrativních úrovní. Kromě těchto stálých orgánů lze přijmout i postupy pro spolupráci mezi jednotlivými orgány a institucemi (veřejnými a/nebo soukromými), které se specializují na určité celostátní a místní problémy, zejména spolupráci mezi resorty odpovědnými za různé oblasti v regionech, v orgánech na vyšší než obecní úrovni i v samotných obcích.

Je třeba rovněž ustavit celostátní, regionální a místní orgány poradenské a metodické povahy, jež budou poskytovat pomoc výše uvedeným technickým a administrativním subjektům (střediska monitorování krajiny, rady pro krajinu, střediska a instituce pro otázky krajiny atd.). Tyto orgány by mohli tvořit zástupci správních úřadů, vědeckých a profesních společenství zabývajících se otázkami krajiny a sdružení.

Každý stát musí v rámci svých struktur a postupů krajinné správy vymezit kritéria pro účast veřejnosti a způsoby její organizace.

Veřejné orgány by měly vyčlenit lidské zdroje a finanční prostředky pro účely krajinné politiky; tyto zdroje a prostředky mohou být buď účelové nebo mohou pocházet z jiných odvětví (např. životní prostředí, cestovní ruch, veřejně prospěšné stavby, kultura atd.), s možností začlenění krajinných ohledů do výše uvedených odvětvových politik.

2. Kritéria a nástroje pro realizaci krajinných politik

Základními fázemi procesu, jehož konečným důsledkem jsou určitá opatření krajinné povahy, jsou:

- získání poznatků o krajině: vymezení, charakterizace a vyhodnocení;
- definice cílových charakteristik krajiny;
- ve všech fázích procesu je třeba zajistit horizontální i vertikální účast institucí a obyvatel, již mají zájem se podílet na konzultacích, výměně názorů a schvalování jednotlivých opatření;
- dosažení těchto cílů přijetím krajinné politiky, která bude po určité období zahrnovat praktické kroky (běžné a mimořádné činnosti a opatření, monitorování změn, hodnocení účinků politiky a možné předefinování zvolených řešení).

Právní rámec by se měl soustředit spíše na zásady než na konkrétní operativní metody. Ty je třeba vymezit v nástrojích techničtější povahy, které je snazší postupně upravovat (prováděcí pravidla, přílohy atd.). Tyto zásady by měly motivovat k vyšší tvořivosti v oblasti výzkumu a experimentů, které jsou již v některých státech prováděny nebo jež jsou předmětem spolupráce mezi několika státy.

Znalost krajiny tvoří první základní fázi procesu formulace dostupných možností nebo zapojení zúčastněných stran, jejichž činnost ovlivňuje krajinu, a je podkladem pro stanovení kvalitativních cílů v oblasti krajinné politiky a ke konkrétním opatřením v oblasti péče o krajinu.

2.1. Znalost krajiny: vymezení, charakterizace a zhodnocení

„...C. Vymezení a hodnocení .

1. Za aktivní účasti zainteresovaných stran, v souladu s článkem 5 c, a za účelem zlepšení úrovně znalosti svých krajín se každá Strana zavazuje:

- a. i) vymezit své vlastní typy krajiny na celém svém území;
- ii) analyzovat jejich charakteristiky, síly a tlaky, které je mění;
- iii) zaznamenávat jejich změny.

b. vyhodnotit takto vymezené krajiny s ohledem na zvláštní hodnoty, které jsou jim připisovány zainteresovanými stranami a dotčeným obyvatelstvem.

2. Tyto vymežující a hodnotící postupy budou provázeny výměnou zkušeností a metodologie, organizovanou mezi Stranami na evropské úrovni podle článku 8. “ (Článek 8 Evropské úmluvy o krajině – Zvláštní opatření)

Texty týkající se Úmluvy a různých experimentálních postupů, které jsou již vyvíjeny nebo používány v jednotlivých evropských státech, svědčí o rozmanitosti přístupů k získávání poznatků, což také odráží rozmanitost kulturních pojetí. Je však rovněž zřejmé, že nejčastěji používané teoretické a metodické nástroje nesplňují praktické požadavky; až příliš často jsou součástí rozdělených světů jednotlivých disciplín, zatímco otázky krajiny vyžadují odpovídající řešení v rámci meziodvětvových časových a prostorových omezení, jež mohou zajistit poznatky o stálých změnách na místní úrovni, které je třeba sledovat. Jedná se o následující přístupy:

- přístup, který lze popsat jako „charakterizace-interpretace“ a který se snaží splnit požadavek na získání potřebných poznatků, jenž vyplývá z nástrojů a opatření v oblasti provádění územních změn (územní plán, odvětvový plán, projekty krajině tvorby atd.)

- přístupy, které jsou analytictější a popisnější, poměrně nezávislé a sledují praktické účely

Výraz „vymezení“ je proto třeba chápat v širokém smyslu slova jako vyjádření tohoto základního požadavku; sestává z fáze porozumění a analýzy určitých charakteristik (charakterizace) a fáze kvalitativního vymezení problému (zhodnocení), jež se mohou lišit v závislosti na složitosti situací a cílů. Výraz vymezení by neměl být interpretován zjednodušujícím způsobem ani být omezován na výčet krajín, nýbrž je třeba jej spojovat se zaváděním cílových charakteristik krajiny.

* * *

Znalost krajiny je třeba rozvíjet na základě procesu vymezení, charakterizace a zhodnocení, který zahrnuje:

- poznání a popis konkrétních fyzických charakteristik jednotlivých lokalit v jejich současném stavu a současné zjištění stop, které zanechaly nejrůznější přírodní a antropogenní procesy; zároveň je třeba vzít v úvahu, že krajině charakteristiky vyplývají z působení přírodních a/nebo lidských faktorů a jejich vzájemných vztahů;
- zkoumání jejich vývojových procesů a zdůraznění (i) minulých, současných a předvídatelných sil, které během času působí v důsledku lidských nebo přírodních faktorů a (ii) tlaků a rizik, se kterými se setkávají;
- poznání charakteristik a hodnotových systémů založených na odborné analýze nebo znalosti sociálního vnímání krajiny. Tuto znalost lze získat různými formami zapojení veřejnosti do procesu vymezení krajině politiky a analýzou geografického rozložení obyvatelstva.

Pokyny k jednotlivým opatřením by neměly být příliš intervencionistické, pokud jde o metody, fáze a účastníky procesu získávání poznatků: některé veřejné orgány mohou poskytnout *katalogy* nebo *atlasy krajiny*, které slouží jako samostatné nástroje, přičemž je stanovena konkrétní odpovědnost příslušných orgánů s ohledem na přípravu takových katalogů či atlasů. Tyto dokumenty mají v jednotlivých státech různé názvy: atlas krajiny, katalog krajiny, mapa krajiny, hodnotící mapa krajiněho rázu a podobně. Vytvářejí společný referenční rámec a tvoří společný jazyk, který usnadňuje komunikaci mezi účastníky; u jiných dokumentů mohou příslušní odborníci zvolit, zda použijí *charakterizační analýzu* nebo *interpretační charakterizaci* jako první fázi získávání poznatků, které jsou nezbytné pro vymezení a provádění krajině politiky v závislosti na příslušné správní úrovni, rozsahu, cílech a nástrojích (programech, plánech, chartách atd.).

Je třeba přijmout opatření:

- na podporu začlenění různých přístupů ke sledování a získávání znalostí o území (ekonomický, sociální, environmentální, historicko/kulturní, vjemový/vizuální atd.)
- vyžadující analýzy pro celé území (jež zohlední pozoruhodné, běžné a narušené části), nikoli jen části nebo charakteristické rysy považované za výrazné nebo výjimečné
- k zajištění snadného přístupu, jednoznačnosti a průhlednosti organizace a prezentace poznatků s cílem zajistit zapojení veřejnosti do rozhodování o krajinných politikách;
- motivující k založení a otevření krajinných databank: tyto údaje by se měly týkat stavu krajiny, minulých a současných sil, které na ni působí, tlaků, rizik a přírodních i antropogenních aspektů. Informace je třeba pravidelně aktualizovat; v případě rychlých změn by aktualizace měly být častější. Databanky by měly splňovat celostátně a, pokud možno, i mezinárodně uznávaná kritéria, s cílem podporovat výměnu zkušeností mezi jednotlivými státy, regiony a územními společenstvími na ostatních úrovních.

2.2 Definice cílových charakteristik krajiny

„... D. Cílové charakteristiky krajiny

Každá Strana se zavazuje, po konzultaci s veřejností v souladu s článkem 5 c, definovat cílové charakteristiky krajiny pro vymezené a vyhodnocené krajiny.“ (Článek 6 Evropské úmluvy o krajině – Zvláštní opatření)

V zájmu zachování jejich specifické úlohy může být určitým přírodním nebo historickým prvkům některých lokalit věnována zvláštní pozornost, zejména pokud mají historického význam a environmentální či jiný potenciál; může se jednat, například, o živé ploty, osázené plochy, suché kamenné nebo hliněné zídky, terasy, jednotlivé památné stromy, prameny nebo historické sítě kanálů v částech zemědělských území. Lze využít řadu nástrojů, od různých forem právní ochrany přes platby vlastníkům a farmářům za údržbu, přesazování nebo integraci, až po nejrůznější úpravy, doprovázené například výukovými materiály obsahujícími příslušnou metodiku a popisujícími tradiční metody péče o krajinu.

Je rovněž možné stanovit zvláštní pokyny a předpisy pro určité typy činnosti a změn, které výrazně ovlivňují kvalitu lokalit, např. elektrická vedení, osvětlení, telefonní sítě a stožáry, větrné elektrárny, lomy, doly, komerční a politické reklamy, zařízení pro volný čas (např. tábořiště, karavany, rekreační zařízení) atd.

Určitá témata a problémy související s rozvojem měst, které je třeba členit podle charakteristických znaků jednotlivých oblastí, mohou být předmětem zvláštních pokynů a předpisů a vystupovat jako témata zvláštních studií o krajině; může se jednat, například, o příjezdové komunikace do měst, hranice mezi městem a venkovem, příjezdové komunikace do příměstských oblastí a tyto oblasti samotné, lineární vazby mezi historicky odlišnými centry (pásová zástavba) atd.

Musí být garantovány podmínky pro veřejnou dostupnost krajiny s patřičným ohledem na soukromé vlastnictví; přístupové komunikace, silnice, cesty a stezky by však měly umožňovat využívání krajiny. Za tímto účelem mohou úřady ve shodě s dotčenými stranami zajistit odstranění vizuálních překážek nebo vytvoření průhledů v krajině, která si takovou péči zaslouhuje. Součástí uvedených přístupových komunikací musí také být zařízení ku prospěchu uživatelů, tj. pro jejich pohodlí a bezpečnost, a tyto komunikace musí splňovat požadavky na udržitelný rozvoj.

* * *

Definice cílových charakteristik by měla být založena na znalosti konkrétních charakteristik a kvalit předmětných lokalit, identifikaci sil, které na ně působí, jejich potenciálu a na vnímání krajiny veřejností. Některým otázkám nebo aspektům krajiny lze věnovat zvláštní pozornost. Cílové charakteristiky krajiny představují konečný výsledek procesu plánování činností v krajině, který předpokládá získávání poznatků, konzultace s veřejností, formulaci politik a strategie činností a monitorování.

Cílové charakteristiky by měly představovat prvotní vodítko pro přípravu opatření, jež mají být posléze přijata k ochraně, správě a plánování krajiny a následnou péči o krajinu. Tato opatření by být připravena tak, aby navzájem spojovala sociální požadavky a hodnoty, které krajině přisuzuje veřejnost, s přijatými politickými rozhodnutími, pokud jde o podstatu jednotlivých součástí krajiny. Zvláštní význam je třeba přikládat celé škále sociálního vnímání krajiny, které odráží rozmanitost populace.

Konkrétní uplatnění dostupných možností ochrany, správy a plánování musí být vztaženo na celou krajinu a je třeba se vyhnout jejímu dělení na řadu složek, které ji tvoří: krajinu charakterizují vzájemné vztahy mezi různými oblastmi (fyzická, funkční, symbolická, kulturní a historická, formální atd.), které tvoří staré i novější krajinné systémy, jež se mohou v téže části území prolínat a překrývat. Krajina není pouhým souhrnem svých jednotlivých částí.

Cílové charakteristiky krajiny je třeba definovat pomocí obecných nástrojů krajinné politiky pro jednotlivé úrovně (celostátní, regionální, místní atd.) a formálně provádět prostřednictvím nástrojů plánování a rozvoje města a venkova, jakož i nástrojů odvětvových; tyto nástroje mohou na oplátku konkrétně přispět k formulaci cílových charakteristik krajiny.

Pro úspěch tohoto procesu je nezbytné vést od počátku konzultace s veřejností a všemi dotčenými stranami a zajistit jejich kladný postoj a účast.

2.3 *Zavádění postupů pro účast veřejnosti*

„Každá Strana se zavazuje:
 ... c. zavést postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a jiných stran, které jsou zainteresovány na definování a provádění krajinných politik zmiňovaných v písmenu b výše;“ (Článek 5 Evropské úmluvy o krajině – Všeobecná opatření).

Nesporný fakt, že posilování vztahu mezi obyvatelstvem a jeho životním prostředím podporuje udržitelný rozvoj, ovlivňuje celý proces definování krajinné politiky. Účast je navíc považována za nástroj posilování identity obyvatelstva a jeho sebezpoznání ve vlastním prostředí.

Zapojení veřejnosti, které může přinášet rozporuplné výsledky plynoucí z různorodosti hodnotových systémů zastávaných různými sociálními skupinami, je nutno považovat za přínos a příležitost k potvrzení poznatků a definování cílů a činností.

Účast veřejnosti předpokládá dvousměrnou komunikaci mezi odborníky a vědci, na straně jedné, a obyvatelstvem, na straně druhé. Obyvatelstvo disponuje empirickými znalostmi (místopisné a přírodovědné znalosti), jež mohou užitečně doplňovat vědecké poznatky a dodávat jim patřičný význam.

Tato skutečnost má také vliv na „hodnocení“, tedy činnost, jež je pojímána jako dialektické srovnání mezi analýzami odborníků a hodnotami, které krajině přikládá obyvatelstvo, při vědomí, že existují různé systémy „hodnot“ a „nehodnot“, které jsou buď pevně zakotveny, nebo právě probíhá jejich definování (univerzální, specifické pro celostátní kultury, místní kultury, kulturu každého jednotlivce); tyto hodnotové systémy náležejí k odborné kultuře a lidové kultuře: jsou kvalitativní a nikoli kvantifikovatelné a některé z nich mohou být vzájemně protikladné. Pojetí účasti zahrnuje zohlednění sociálního vnímání krajiny a zájmu lidí na rozhodování o ochraně, správě a plánování krajiny. V tomto smyslu předpokládá pojetí krajiny vyplývající Úmluvou určité školení v demokracii, při kterém jsou překlenovány rozdíly, nacházeny společné zájmy a dosahována fungující kompromisní řešení: ta jsou alternativou k řešení hierarchické klasifikace charakteristik krajiny odborníky.

* * *

Způsob účasti veřejnosti musí zvolit každý stát z množiny metod vhodných s ohledem na různé zjištěné problémy a s přihlédnutím k aktuálním zvyklostem v oblasti konzultací a komparace, a rovněž s ohledem na jednotlivé správní orgány, charakteristiky jednotlivých územních situací, druhy používaných praktických nástrojů, rozsah činnosti a dřívější i stávající zkušeností na mezinárodní úrovni. Účastnit by se v každém případě měly všechny dotčené strany: celostátní, regionální a místní orgány, přímo dotčené obyvatelstvo, široká veřejnost, nevládní organizace, hospodářské subjekty, odborníci na problematiku krajiny a vědci.

Účast by měla figurovat ve všech jednotlivých fázích procesu přípravy a provádění krajinných politik, zejména pokud jde o oceňování krajinných celků, definování cílových charakteristik krajiny, rozhodování a pozdější realizaci příslušných činností. Účast je také nutno považovat za systém vzájemného informování různých zúčastněných stran. Je obzvláště důležité, aby účast byla realizována ve všech fázích, od diagnostiky po provádění činností na základě konsensu, tedy při realizaci projektů všemi zúčastněnými.

Při definování postupů schvalování rozhodnutí lze přihlídnout k již vyzkoušeným a prověřeným nástrojům, jako jsou konzultace, veřejné ankety, informativní setkání a naučné výstavy. Tyto nástroje lze také používat souběžně.

2.4 Zavádění krajinných politik

„... E. Plnění

Pro realizaci krajinných politik se každá Strana zavazuje zavést nástroje, zaměřené na ochranu, správu a/nebo plánování krajiny.“

Způsoby provádění krajinných politik nebo zavádění krajinného rozměru do odvětvových politik mohou být buď regulatorní, nebo smluvní. Lze také používat nové metody činnosti. Výběr konkrétních metod může záviset na místní situaci, která bude různorodá i v rámci jediného státu.

Provádění krajinných politik nebo politik k zavádění krajinného rozměru do odvětvových politik může kombinovat tyto různé způsoby podle zamýšlených cílů, konkrétních charakteristik území, obyvatelstva, dotčených správních orgánů atd. Platí to pro všechny aspekty krajiny a všechny aktivity, které ji formují. Provádění takových politik lze zahrnout do obecných a odvětvových nástrojů na různých správních a programových úrovních a úrovních územního plánování; může být namísto rovněž výkup pozemků příslušnými orgány.

Regulatorní způsoby

Regulatorní provádění politik závisí na stávající legislativě a typu cílové charakteristiky, tj. na tom, čeho má být dosaženo, pokud jde o ochranu, správu nebo plánování; opatření mohou být zahrnuta v dokumentech územního plánování nebo mohou vyžadovat přijetí specifických nástrojů.

- *Zahrnutí cílových charakteristik do politiky ochrany krajiny:* opatření musí zajišťovat ochranu a údržbu výrazných nebo charakteristických aspektů krajiny: ochranu musí doprovázet plán správy rozdělený do několika fází. Pokud existuje, lze využít specifickou legislativu, pokud ne, je třeba ji připravit.
- *Zahrnutí cílových charakteristik do politiky správy krajiny:* opatření mohou zajišťovat údržbu stávajících krajinných struktur (některé z nich může vykoupit příslušný orgán).
- *Zahrnutí cílových charakteristik do politiky plánování krajiny:* opatření mohou vyžadovat přijetí programů plánování nebo vhodných nových nástrojů. Lze stanovit finanční opatření za účelem financování navrhovaných činností a/nebo technickou a praktickou podporu.

Smluvní způsoby

Smluvní provádění politik je založeno na dohodách, chartách, značkách kvality nebo smlouvách mezi orgány a dotčenými stranami. Může zahrnovat finanční opatření k financování navrhovaných činností a/nebo technickou a praktickou podporu. Jeho součástí mohou být:

- *v případě politiky ochrany,* dohoda o údržbě krajiny. V případě nutnosti lze osobám dotčeným vlivem opatření příznivého pro krajinu vyplatit náhradu.
- *v případě politiky správy,* dohody nebo smlouvy zajišťující údržbu stávajících staveb v krajině. V případě nutnosti lze poskytnout náhradu nákladů na údržbu (například údržba živých plotů, kanálů, stezek atd.);
- *v případě plánovací politiky,* dohody nebo smlouvy zajišťující výstavbu nových staveb nebo zařízení na základě vhodného financování. Tyto nové stavby nebo zařízení musí splýnout se stávající krajinou, tj. musí splňovat definované cílové charakteristiky krajiny.

Proces územního plánování a rozvoje

K provádění krajinných politik je zapotřebí, aby byl zaveden *proces územního plánování a rozvoje*, který by měl využívat určité nástroje a zajišťovat začlenění krajinného rozměru do odvětvových nástrojů. Měl být založen jak na obecných principech na celostátní úrovni, a to i tehdy, jestliže se předpokládá decentralizace, tak na propojení působnosti na několika úrovních a několika typech prováděcích nástrojů.

Takové nástroje se již v několika zemích začínají využívat a každý z nich se může stát vzorem buď pro tvorbu nových nástrojů, nebo pro zkvalitňování nástrojů stávajících.

Hlavní kategorie nástrojů uvedené v Příloze 1 tohoto dokumentu zahrnují nebo se týkají následujících aspektů:

- plánování krajiny: krajinné studie zahrnuté do územního plánování;
- začlenění krajinné problematiky do odvětvových politik a nástrojů;
- společné charty, dohody, strategické plány;
- studie vlivů a krajinné studie;
- hodnocení krajinných vlivů činností, které nejsou předmětem žádného posouzení vlivů;
- chráněné lokality a krajina;
- vztah mezi krajinou a předpisy o kulturním a historickém dědictví;
- lidské a finanční zdroje;
- cena krajiny;
- střediska monitorování krajiny;
- zprávy o stavu krajiny a krajinných politik;
- krajina přesahujících hranice států.

3. Zvyšování povědomí, vzdělání a výchova

3.1. Zvyšování povědomí

„A. Zvyšování povědomí
Každá Strana se zavazuje zvyšovat povědomí občanské společnosti, soukromých organizací a veřejných orgánů o hodnotě krajin, jejich úloze a jejich změnách.“ (Článek 65 Evropské mluvy o krajině – Zvláštní opatření)

Potřeba zajistit povědomí občanské společnosti, soukromých organizací a veřejných orgánů o hodnotě krajin, jejich úloze a jejich změnách neznamená, že tyto orgány nejsou citlivé vůči kvalitě svého prostředí, nýbrž že stávající ohledy nejsou vždy relevantní a že si strany ne vždy uvědomují vazbu mezi krajinou a jejich každodenním prostředím. Zvyšování povědomí je proto způsobem, jak ozřejmit vazby mezi fyzickým prostředím, činnostmi, které všechny subjekty uskutečňují během svého každodenního života, a charakteristikami přírodního prostředí, bydlení a infrastruktury; zvyšování povědomí založené na osobních kontaktech však vždy sestává ze zkušeností získaných výměnou mezi místními obyvateli, jichž se týkají chystaná rozhodnutí týkající se plánování, a osobami disponujícími vědeckými a technickými znalostmi, tj. vědci a odborníky.

* * *

Lze používat různé formy stálého, pravidelného nebo občasného zvyšování povědomí:

- celostátně, regionálně nebo místně lze využít publikace, výstavy, audiovizuální prostředky, simulace a představení umělců a fotografů. Hojně se již používají písemné a audiovizuální materiály, které mohou mít formu ilustrovaných příruček, snímkových prezentací opatřených zvukem nebo ukázkami, to vše v různém měřítku. Tyto metody se často používají na místní úrovni, kdy se hovoří o krajině určité obce nebo území více obcí. Mohou být také obsahem prezentací, po nichž následuje diskuse s místními obyvateli, která umožňuje zjistit jejich názory. Nástroje pro simulaci nebo vypočtení krajiny s použitím metod trojrozměrného zobrazení nebo blokových diagramů vedou k lepšímu pochopení a diskusi mezi jednotlivými účastníky;
- je třeba pořizovat televizní pořady o obecných tématech i místních zkušenostech; množství takových pořadů je zatím nedostačující;
- místní zkušenosti se zvyšováním povědomí, jako jsou organizované návštěvy v určité oblasti s účastí místních obyvatel, volených zástupců a odborníků nebo vědců. Na základě těchto zkušeností může být vedena diskuse a společné zamýšlení nad budoucností krajiny. Některé z těchto zkušeností mohou mít formu slavnostní události.

Zvyšování povědomí musí být zaměřeno nejen na místní obyvatele, volené zástupce a představitele veřejných orgánů, ale také na firmy, nevládní organizace, vědeckou a technickou komunitu a umělce. Zvyšování povědomí je třeba chápat jako proces šíření poznatků, který působí všemi směry od politických činitelů k pracovníkům v terénu a místním obyvatelům a obráceně.

3.2. *Vzdělávání*

„... B *Vzdělávání*...

Každá Strana se zavazuje podporovat:

- a. vzdělávání odborníků v oboru oceňování krajinných celků a činností v krajině;*
- b. multioborové vzdělávací programy v oblasti krajinné politiky, ochrany, správy a plánování krajiny, určené pro profesionály v soukromém i veřejném sektoru a pro dotčená sdružení;“ (Článek 6 Evropské úmluvy o krajině – Zvláštní opatření)*

Mnohé státy dnes zajišťují vzdělávání pro odborníky v oblasti oceňování krajinných celků a činností v krajině. Toto vzdělávání je třeba podporovat a dále rozvíjet. Výsledkem vzdělávacích programů měl být takový náhled na krajinnou problematiku, který je založen na udržitelném rozvoji. Lidé by tedy měli být vzdělávání, pokud jde o vztah mezi krajinou a hospodářským rozvojem, mezi krajinou a obnovou přírodních zdrojů a mezi krajinou a sociální spravedlností.

Cílem vzdělávacích programů tohoto druhu je vzdělávání projektantů, manažerů, inženýrů a techniků, kteří se specializují na ochranu, správu a plánování krajiny. Týkají se zadávání i správy projektů. Zakončeny jsou státem uznávaným diplomem a jsou dnes součástí evropského vzdělávacího programu, v jehož rámci se mohou uskutečňovat mezinárodní univerzitní výměny.

* * *

Vzdělávání splňuje potřeby zúčastněných stran z hlediska odborného a doplňkového vzdělání:

- celostátní a místní instituce a orgány odpovědné za krajinu a vzdělávání by měly podporovat vytváření odborných vzdělávacích programů zaměřených na vzdělávání odborníků v oblasti oceňování krajinných celků a činnosti v krajině na víceoborovém základě a na vzdělávání v oblasti výzkumu krajiny;
- vysokoškolské vzdělávací programy pro laiky by měly umožňovat začlenění témat týkajících se krajiny do vzdělávání technických pracovníků, jejichž činnost ovlivňuje krajinné charakteristiky určitého území;
- je třeba vytvořit zvláštní informační a doškolovací programy pro volené zástupce, technické pracovníky či veřejné orgány na všech úrovních a ve všech odvětvích, profesionály v soukromém i veřejném sektoru, jejichž činnosti mají vliv na krajinu (zemědělství, pěstivatelství atd. za účelem většího začlenění krajiny do odvětvových politik), a dotčená sdružení;
- je třeba, aby byly průřezovým způsobem dále rozvíjeny programy teoretického a aplikovaného výzkumu, jimž se dostane podpory státu a orgánů na nižších správních úrovních v rámci mezinárodní spolupráce. Předpokládané přínosy výzkumu krajiny se týkají teoretických znalostí, vztahů mezi krajinou a udržitelným rozvojem, veřejných politik a jejich hodnocení, vazeb mezi výzkumem krajiny a výchovou, ekonomikou krajiny, historií krajiny a jejích vypořádání, vztahu mezi přístupy k oceňování krajinných celků a veřejnou činností, integrace odvětvově-oborových hledisek za účelem ocenění míst z krajinného hlediska, účast dotčených stran na přípravě a provádění krajinných politik a definice prováděcích nástrojů. Výzkum by měl být celkově směřován konkrétněji k „výzkumu činností“, přičemž existuje úzký vztah mezi základním výzkumem a veřejnou činností. Uvedená vazba může přinášet hodnotné výsledky z hlediska ochrany, správy a plánování krajiny na teoretické, metodické a praktické úrovni.

3.3. *Výchova*

„ B. ... *výchova*...

Každá Strana se zavazuje podporovat:

- c. školní a vysokoškolské vzdělávací programy, které se v rámci příslušných disciplin zaměří na hodnoty spjaté s krajinou a na otázky týkající se její ochrany, správy a plánování.“ (Článek 6 Evropské úmluvy o krajině – Zvláštní opatření)*

Ačkoli v některých státech již školy nabízejí vzdělávání týkající se krajiny, je třeba takové vzdělávání posílit tak, aby rozvíjelo vnímavost dětí k otázkám, s nimiž se pravděpodobně setkají, budou-li se zabývat prostředím kolem sebe. Kromě toho se jedná o způsob, jak oslovit obyvatelstvo prostřednictvím jejich rodin.

Tato výchova může být realizována v rámci výuky několika předmětů, ať už je to zeměpis, dějepis, přírodověda, ekonomika, společenské vědy, literatura, architektura, technické předměty nebo občanská nauka.

* * *

Školní osnovy by na jednotlivých úrovních měly pěstovat povědomí o tématech krajiny tím, že budou učit děti poznávat krajinu a vytvářet u nich cit pro vztahy mezi prostředím jedince a krajinou a pro vztahy mezi ekologií a problémy krajiny a sociálními a ekonomickými otázkami.

Krajina představuje učební pomůcku, protože žáci, kteří ji poznávají, se setkávají tváří v tvář s viditelnými znaky svého prostředí, které se týkají problémů územního plánování. Poznávání krajiny také umožňuje porozumět současným a historickým přístupům k tvorbě krajiny jako výrazu identity určitého společenství.

Příloha 1

Příklady nástrojů používaných k provádění Evropské úmluvy o krajině

Účelem této Přílohy je vyjasnit některé body, jež nejsou v úplnosti pojednány v metodickém dokumentu k Evropské úmluvě o krajině. Lze ji doplnit zkušenostmi účastnických států úmluvy na vlastním území, které poskytnou užitečná vodítka ke zkvalitnění přístupu k činnostem v krajině. Navrhuje se, aby každý stát přispěl ke zřízení databáze, jež se objeví na internetových stránkách Rady Evropy věnovaným Evropské úmluvě. Databáze neboli „sada nástrojů“ by pomáhala zajišťovat vzájemnou technickou a vědeckou pomoc formou shromažďování a výměny zkušeností v oblasti krajiny a jejího výzkumu, jak je uvedeno v Článku 8 Evropské úmluvy o krajině o vzájemné pomoci a výměně informací.

1. Plány a studie krajiny jako součást územního plánování

Je třeba vyzdvihnout potřebu zabývat se otázkami krajiny prostřednictvím systematického plánování krajiny s ohledem na jednotlivé relevantní úrovně, od celostátní po místní, a to na celém území státu, včetně městských a venkovských oblastí: tento proces by mohl mít formu řádného plánování a rozvoje krajiny doplněného specifickými nástroji a propojeného na jednotlivých správních úrovních (*krajinný plán*) nebo systematickým začleněním krajinného rozměru do běžného plánování, které doplní konkrétní studie a pokyny (*krajinná studie*). Územní plánování musí vždy mít krajinný rozměr.

Krajinné plány a studie zahrnuté do procesu plánování mohou být povinné nebo volitelné; mohou být funkčně autonomní nebo je lze funkčně navázat na nástroje běžného územního plánování, jehož jsou nedílnou součástí. Tyto možnosti se mohou v řadě různých situací nabízet souběžně, a to dokonce i v rámci jednoho a téhož státu.

Bez ohledu na otázku regulatorní a funkční autonomie je důležité, aby vždy existovaly konkrétní studie oceňování prostředí z hlediska krajiny nebo aby byl konkrétně definován směr činnosti: podle definice obsažené v Evropské úmluvě o krajině by se takovéto studie a směry měly týkat ochrany charakteristik lokalit, které již jsou považovány za vysoce kvalitní, běžné kvality lokalit nebo problémů s jejich přehodnocením či obnovou.

Důležité také je, aby v rámci těchto plánovacích procesů byly co možná nejvíce využity nástroje prvotní vertikální a horizontální konzultace mezi jednotlivými úrovněmi a odvětvími v oblasti správy území. Je třeba usilovat o to, aby takové konzultace byly povinné, nebo podporovat jejich využití při realizaci plánů prostřednictvím administrativních postupů.

Užitečné by také bylo stanovit termíny platnosti, aktualizací či obnovy krajinných plánů a studií s přihlédnutím k jednotlivým faktorům, např. rychlosti změn podle příslušných oblastí, aktuálním možnostem zapojení veřejných orgánů do tvorby těchto nástrojů, citlivosti veřejnosti k těmto otázkám a příležitostem k udržitelnému rozvoji, které byly zjištěny na základě zvážení krajinných charakteristik dotčených lokalit.

Krajinný plán nebo studie budou mít formu mapových dokumentů a zpráv stanovících cílové charakteristiky a navrhovaná opatření. Budou obsahovat praktická opatření týkající se ochrany, správy a plánování, přehodnocení a/nebo obnovy, výchovná opatření směřující k informování a zvyšování povědomí veřejnosti a hospodářských subjektů a opatření pro co nejúčinnější přímé zapojení místních obyvatel.

Hlavní charakteristiky krajinných plánů nebo studií

1. V souladu s poznatky získanými činnostmi zaměřenými na celé území je nezbytné vymezit jasně definované a ohraničené „krajinné jednotky“. Výraz „krajinná jednotka“ slouží ke zdůraznění významu systematického studia předmětných míst z hlediska krajiny. Bylo by chybné zaměřit se výlučně na jednu formu analýzy (např. ekologickou, geografickou, vizuální nebo jinou). Lze však použít několik termínů na základě různých forem popisu krajiny a interpretace lokality, jak se již děje v některých státech, např. jednotka, oblast, systém atd.

2. Krajinný plán nebo studie stanoví „cílové charakteristiky krajiny“ pro každou krajinnou jednotku, které zahrnují:

- ochranu a údržbu charakteristických kvalitativních rysů (morfologii, základní složky, barvy atd., také s přihlédnutím ke stavebním metodám a materiálům a symbolickým znakům, místům atd.);

- vymezení rozvojových center v souladu s uznanými charakteristickými rysy krajiny tak, aby rozvoj nesnižoval kvalitu krajiny;
 - přehodnocení a/nebo obnovu narušených nebo problematických oblastí v zájmu obnovy jejich kvality nebo vytvoření nových;
3. Definování obecných a praktických požadavků a činností týkajících se kvality krajiny v oblasti (ochrana, správa, plánování, přehodnocení atd.) se zvláštním zřetelem k opatřením, jichž je zapotřebí ke zvýšení hodnoty krajiny a k veřejnému využití a dostupnosti předmětných lokalit;
 4. Krajinový plán nebo studie mohou zahrnovat také opatření ke zvyšování povědomí, vzdělávání a informování veřejnosti a jednotlivých zúčastněných stran, jejichž činnosti ovlivňují krajinu (hospodářské subjekty, technici, správci atd.);
 5. Krajinové plány nebo studie mohou zahrnovat také smlouvy, granty a financování údržby součástí krajiny, výstavby a rekreačních a výchovných aktivit atd., buď s využitím účelových prostředků, nebo s uvedením a zdůrazněním možnosti využití prostředků vyčleněných v konkrétních odvětvích, jako je zemědělství, cestovní ruch, kultura, veřejně prospěšné stavby atd.;
 6. Za všech okolností a na všech místech je nezbytný krátkodobý nebo střednědobý plán nebo program správy;
 7. Je nezbytné mít k dispozici způsob monitorování změn krajiny a efektivity činností. Tyto prostředky jsou nápomocné v procesu revidování a úpravy formulace cílových charakteristik krajiny a pravidelného předefinování všech fází krajinové politiky a jejích prostředků.

2. Začlenění krajinové problematiky do odvětvových politik a nástrojů

V současném kontextu je zvláště důležité, aby:

- veškeré nástroje územního plánování a rozvoje, ať odvětvové nebo dílčí, splňovaly ustanovení obsažená v *krajinových plánech nebo studiích*;
- veškeré programy územního plánování, rozvoje a správy zahrnovaly krajinový rozměr ve fázi oceňování i v fázi realizace;
- byly zajištěny a prováděny četné vertikální a horizontální konzultace mezi příslušnými orgány;
- byl v jednotlivých odvětvových nástrojích v příslušné oblasti přítomen ucelený přístup ke krajině.

Jako příklad lze uvést, že krajinové plány a studie by měly být zejména součástí programů v oblasti hospodaření s energií, programů a projektů (všech typů) infrastruktury a dopravy; plánů spádových oblastí; programů a plánů pro cestovní ruch; programů, směrnic, plánů, činností a finančních nástrojů pro zemědělské aktivity a stávajících právních nástrojů ochrany přírody (např. parků a rezervací atd.).

3. Společné strategické charty, dohody a plány

Konzultační a negociační nástroje se stále šíří a v několika uplynulých desetiletích staly se běžnějšími prostředky: lze je využít v otázkách krajiny a existují již i určité pozitivní zkušenosti. V tomto případě by jejich součástí mělo být společné vymezení krajiny a popis, příprava a schválení cílových charakteristik a střednědobých a dlouhodobých strategií řízení jednotlivými subjekty s vlivem na krajinu; měly by zahrnovat reciproční závazky za účelem kvalitnějšího provádění krajinové politiky na základě programu praktické a udržitelné činnosti.

Jednotlivé správní orgány jsou odpovědné za vymezení charakteristik těchto nástrojů v souladu s vlastní konkrétní situací: subjekty pověřené jejich rozvojem, formy zapojení dotčených subjektů, formy jednání a dohod, způsoby volby mezi dostupnými možnostmi, odpovědnost za koordinaci, právní postupy pro vymezení a provádění nezbytných činností.

Na základě stávajících zkušeností je třeba klást důraz na význam širšího zapojení jednotlivých stran (veřejných a soukromých, individuálních a kolektivních, celostátní, regionální a místní úrovně, obecných nebo odvětvových

atd.), zapojení specialistů na problematiku krajiny do jednotlivých fází procesu, prezentaci prvotních poznatků veřejnosti v jednoznačné a srozumitelné rámcové podobě. Úspěšnost tohoto procesu závisí na předchozích konzultacích všech zúčastněných stran, jež mohou mít řadu forem.

4. Studie vlivu a krajinné studie

Postupy zkoumání vlivů – hodnocení účinků na životní prostředí a strategické environmentální hodnocení, jež požaduje Evropská unie k posouzení důsledků plánovacích projektů na životní prostředí, jsou mimořádně užitečné nástroje pro zkoumání přímých a nepřímých účinků projektů na příslušné lokality a určení opatření potřebných k prevenci či zmírňování těchto účinků tam, kde je to nutné. Tyto postupy lze využít také ve státech, které nejsou členy Evropské unie. Aktuální zkušenosti však poukazují na často nedostačující metody analýzy a hodnocení krajinného rozměru, který bývá považován za odvětvové téma a pouze za další součást životního prostředí (jako je vzduch, voda, země) a je pak v mnoha případech posuzován na základě kvantitativních ukazatelů. Je proto zcela nezbytné disponovat vhodným kvalitativním hodnocením účinků rozvojových projektů na krajinu.

Za účelem celkové ucelené interpretace lokalit podle různých hledisek je nezbytná změna podstaty těchto postupů.

Je nezbytné začlenit cílové charakteristiky krajiny (krajinné plány, plány rozvoje oblastí zabývající se krajinou atd.) do studií vlivů a zajistit tak maximální možný soulad projektů s těmito cílovými charakteristikami.

V každém případě je nezbytné učinit kroky směřující ke zmírnění a kompenzaci veškerých negativních účinků rozvojových projektů na prostředí z hlediska krajiny a životního prostředí (začlenění obou hledisek).

Bylo by užitečné uplatnit hlavní principy strategického environmentálního hodnocení při posouzení a ověřování plánů a programů územního plánování, protože jde o hodnocení, které zahrnuje komplexní a celkové posouzení celé krajiny a zejména její schopnosti snášet plánovaný rozvoj.

5. Hodnocení krajinných vlivů činností, které nejsou předmětem žádného posouzení vlivů

Všechny rozvojové projekty bez ohledu na jejich povahu, zpravidla však v místním měřítku, musí brát ohled na charakteristiky dotčené krajiny. Některé státy přijaly v této oblasti konkrétní nástroje. Hodnocení by mělo přispívat k rozhodování správních orgánů a vychovávat a učit technické pracovníky, správce a fyzické osoby, aby brali ohled na krajinný rozměr již od počátku procesu vymezování projektu.

Je proto třeba zavést zvláštní postup pro hodnocení krajiny u všech projektů, u nichž je požadováno oficiální povolení (a jež dosud nejsou předmětem studie vlivu na životní prostředí (Environmental Impact Study – EIS) nebo strategického zhodnocení vlivů na životní prostředí (Strategic Environmental Evaluation – SEE).

Je však třeba zdůraznit, že požadovaná dokumentace a uplatňované postupy nejsou nijak mimořádně nákladné ani technicky složité. Hodnocení účinků na krajinu je navíc nutno zvažovat odděleně od projektu infrastruktury nebo výstavby, jeho součástí musí být zvláštní postup a dokumentace a musí být možná celková ucelená analýza vztahu mezi předmětnými lokalitami a rozvojovým projektem.

Dokumentace by měla:

- dokládat, jak projekt zapadá do různých souvislostí („blízké“ souvislosti, jejichž vznik je navrhován (přístupy), souvislosti „v půli cesty“ a „vzdálené“ souvislosti, které jsou spjaty s problémy viditelnosti a vzájemné viditelnosti lokalit v největších oblastech; vazba na materiály, barvy a stavební postupy, vliv na biotické a nebiotické aspekty);
- dokládat stav lokalit a souvislosti před zahájením díla; demonstrovat shodu charakteristik projektu se souvislostmi; simulovat, jak bude lokalita vypadat poté;
- demonstrovat, že nástroje plánování a rozvoje krajiny (plány, charty atd.), pokud existují, splňují cílové charakteristiky krajiny;

- posuzovat účinky navrhovaného rozvoje v předmětných lokalitách a v případě nutnosti navrhnout zmírňující opatření, která zajistí udržení kvalitní krajiny v těchto lokalitách, a kompenzační opatření přispívající ke kvalitě životního prostředí.

6. Chráněné lokality a krajiny

Důležité je podporovat politiku, která zajistí kvalitu území jako celku vymezením politik oceňování, plánování, rozvoje a správy běžných nebo narušených krajin, a nikoli jen vymezovat a chránit výjimečné lokality. Posledně uvedený přístup, jenž byl v mnoha zemích předmětem dlouhodobých experimentů a který se uplatňuje pro památky a přírodní lokality, vykazuje již nějaký čas známky úpadku, zejména tam, kde potlačuje jiné politiky a představuje pasivní obranu lokalit izolovaných od ostatního území jako celku; v důsledku jsou povolení k provádění úprav podmíněna pouze předložením odborného posudku.

Ačkoli se může zdát rozumné zavádět pro určité lokality konkrétní předpisy (nebo novelizovat znění stávajících zákonů), je nezbytné dosáhnout široké shody ohledně stanovisek, která ob stojí oproti nevyzkoušeným koncepčním procesům s chybějící podporou. Je třeba brát v úvahu konkrétní charakteristické rysy každého státu. Vhodné je vyhýbat se argumentům typu „malebný rys“, „krása přírody“ a „pozoruhodný rys“, které patří ke kulturním pojmům charakteristickým pro legislativu týkající se ochrany památek a lokalit z prvních desetiletí 20. století. Argumentaci založenou na konkrétních charakteristikách lokality lze doplnit nebo nahradit argumentací založenou na určité citlivosti nebo rizicích.

Každý stát by měl pro tyto lokality podle vlastních potřeb specifikovat:

- obecná a konkrétní opatření a nástroje ochrany: např. klasifikace nebo pouhý výčet; použití stávajících institucionálních nástrojů, jako jsou parky a rezervace (kulturní parky, regionální parky, archeologické rezervace atd.); vytváření nových nástrojů; vlastní prozatímní ochranná opatření;
- charakteristiky nástrojů zahrnujících vyhlášení a ochrany území: např. popis lokality a hlavní důvody ochrany s oficiálním oznámením adresovaný veřejným a soukromým vlastníkům.

Pro každou chráněnou lokalitu by podle její velikosti a charakteristických rysů atd. měly být v ideálním případě vyhotoveny specifické, závazné nebo jen orientační předpisy, případně specifické krajinné plány pro každou chráněnou lokalitu či určité typy lokalit. Pravidla, která se jich týkají, by v každém případě měla být součástí obecného plánování a rozvoje krajiny.

7. Vztah mezi krajinou a předpisy o kulturním a historickém dědictví

Obecně lze říci, že každý stát již disponuje legislativou, správní strukturou a konkrétními nástroji pro zabezpečení vlastního kulturního a historického dědictví, jemuž nyní věnuje veřejnost zvýšenou pozornost; od konce 19. století je v Evropě stále běžnější uplatňovat politiku v této oblasti. Do této oblasti je také nutno zahrnout krajinný rozměr. Konkrétně by ochrana a údržba jednotlivých, lineárních a povrchových složek tvořících kulturní a historické dědictví (např. historická centra, vily, průmyslová archeologie, historické zahrady atd.) měla brát ohled na to, jak toto dědictví splývá s krajinou.

Přístupy k historickým památkám mohou být předmětem určitých plánů nebo předpisů určených k ochraně fyzického, historického, symbolického, vizuálního a kompozičního vztahu s blízkými i vzdálenými souvislostmi; jinými slovy je nezbytné přestat věnovat pozornost (a tudíž ochranu) pouze jednotlivým výjimečným složkám a namísto toho zaměřit pozornost na celý systém, jehož jsou tyto složky často jen součástí.

Součástí tohoto úsilí by mělo být vymezení výrazných položek historického dědictví se zdůrazněním jejich úlohy v rámci systému historických, materiálních a nemateriálních vztahů s tím, že je třeba navrhnout nástroje způsobilé takový systém zabezpečit a zvýšit jeho hodnotu. Na stavby a lokality by se také měly vztahovat nástroje pro regulaci rozvojových činností (předpisy, konkrétní programy, zahrnutí do běžného plánování atd.).

8. Lidské a finanční zdroje

Zdroje potřebné k přípravě a provádění krajinné politiky mohou být finanční a lidské.

Lze vyčlenit konkrétní prostředky s tím, že na jednotlivých správních úrovních bude na základě veřejného a soukromého financování (orgány, sdružení, nadace atd.) zřízen krajinný fond. Začlenění krajinných aspektů do

odvětvových politik (životní prostředí, cestovní ruch, zemědělství, veřejně prospěšné stavby, kultura apod.) umožní využití zdrojů vyčleněných pro tyto stavby souběžně na ochranu, správu a plánování krajiny.

Na podporu zohledňování krajinného rozměru ve všech veřejných a soukromých rozhodnutích lze přijmout zvláštní opatření včetně daňových slev a subvencí. Tato opatření je nutno přizpůsobit jednotlivým typům krajiny, jejich hlavním složkám a prováděcím nástrojům a potřebám dotčených místních společenství (přímé pobídky).

Lze použít také další typy pobídek, například technickou pomoc soukromým subjektům s vyhotovením plánů a projektů, využití předmětných lokalit prostřednictvím politik cestovního ruchu, podporu zemědělským výrobkům vysoké kvality atd. (nepřímé pobídky).

Lze vyvinout konkrétní iniciativy na podporu účasti sdružení (nevládních organizací) na vymezení a provádění krajinných politik na jednotlivých správních úrovních ve spojení s jednotlivými typy prováděcích nástrojů (plány, charty atd.) a jednotlivými fázemi (ochrana, správa, plánování atd.).

V rámci velkých veřejně prospěšných staveb, projektů a zařízení by určité minimální procento rozpočtu mělo být vyčleněno na krajinné aspekty. V některých zemích je již tato zásada uplatňována.

9. Cena krajiny

Na rozdíl od jiných forem uznání hodnoty krajinných prvků, které se soustředí hlavně na výjimečnou povahu nebo význam míst, ať zděděný nebo nedávno vytvořený, účelem Ceny krajiny uvedené v úmluvě je především zvyšovat povědomí oceněním příkladné činnosti veřejných a nevládních orgánů.

Nabízí se možnosti ocenění na celostátní, regionální a místní úrovni v souvislosti s příkladnou činností týkající se obnovy nebo ochrany ohrožených nebo narušených krajin, činností související s dobrou každodenní a běžnou správou, přípravou a prováděním krajinných plánů a plánů správy, úspěšnými zkušenostmi se zapojením veřejnosti, doškolováním a vzdělávací politikou, zkušenostmi s horizontálními a vertikálními konzultacemi v krajinném plánování a správě, přeshraničními zkušenostmi, studiemi a výzkumy, jež mohou zahrnovat řadu správních subjektů na celostátní nebo nadnárodní úrovni atd. Každý stát by mohl zřídit celostátní cenu za krajinnou tvorbu, jež by sloužila k předvýběru účastníků Ceny krajiny Rady Evropy.

Každý stát by mohl svou národní cenu krajiny přizpůsobit vlastním požadavkům, potřebám a příležitostem. Mohl by tak upřesnit obsah ceny (peněžní, finanční, technická a praktická podpora činnostem jednotlivých účastníků apod.), formy publikování výsledků (výstavy, ukázky, publikace atd.), dotčené administrativní úrovně, kategorie, počet porotců a složení poroty.

Lze však doporučit, aby rozhodování o národních a vnitrostátních cenách bylo založeno na Metodice a možnostech Ceny krajiny Rady Evropy v rámci univerzálně akceptovaných akcí na podporu účasti veřejnosti.

10. Stanice, centra nebo instituce

Významné síly okolo stávajících krajinných prvků a řada problémů spojených s ochranou, správou a plánováním krajiny si vynucují soustavné sledování a zajištění fóra pro výměnu informací; k tomuto účelu by mohlo být užitečné vytvořit orgány, střediska nebo instituce pro sledování krajiny. Tyto stanice, centra nebo instituce by umožnily sledování na základě vhodných protokolů výzkumu s použitím řady ukazatelů; umožnily by také sběr a výměnu informací o jednotlivých politikách a zkušenostech. Mohly by být nezávislé nebo se stát součástí širšího systému pozorování.

Uvedené orgány, centra nebo instituce pro monitorování krajiny by mohly být zřízeny na několika úrovních – místní, regionální, celostátní, mezinárodní – s použitím provázaných systémů sledování a se zajištěnou možností průběžné výměny informací. Díky těmto orgánům by mělo být možné:

- popsat stav krajin v dané době;
- sdílet informace o politikách a zkušenostech týkajících se ochrany, správy a plánování, zapojení veřejnosti a praktické realizace na jednotlivých úrovních;
- využívat a v případě nutnosti sestavovat historické dokumenty o historických krajinách, jež by mohly být užitečné pro poznání vývoje předmětných krajin (archivy, text, fotografie atd.);

- vytvořit kvantitativní a kvalitativní ukazatele pro hodnocení účinnosti krajinných politik;
- dodávat údaje vedoucí ke zjištění trendů a sestavení předpovědí nebo výhledových scénářů.

Sdílení informací a zkušeností mezi státy, regiony a územními společenstvími, které se již uskutečňuje, musí být založeno na exemplárnosti, vždy by však měla být nastaveno tak, aby odpovídalo politickému, sociálnímu, ekologickému a kulturnímu kontextu původní krajiny.

Konkrétní složení monitorovacích orgánů přísluší dotčeným správním orgánům, mělo by však umožňovat spolupráci mezi vědci, profesionály a techniky z veřejných orgánů a veřejností.

11. Zprávy o stavu krajiny a krajinných politik

Státy a regiony by měly ve vhodných intervalech sestavovat zprávy o stavu krajin na svém území na základě práce orgánů, center nebo institucí pro monitorování krajiny. Tyto zprávy by měla obsahovat vyhodnocení politiky nezbytné k ověření účinnosti legislativy a realizovaných činností.

Tento typ dokumentů vyhotovených správními orgány, orgány, centry nebo institucemi pro monitorování krajiny nebo jinými orgány a/nebo ve spolupráci mezi těmito subjekty by měl umožňovat srovnání skutečného dění na předemných lokalitách poté, co zde byly provedeny pokyny a opatření pro krajinu, upozorňovat na výsledky, řešení a problémy a ukazovat nové směry. Každý dokument by měl existovat samostatně nebo být součástí širší zprávy, v níž by zvláštní část byla věnována krajině. Neměl by však nahrazovat pravidelná setkání, jež musí jednotlivé státy podstoupit za účelem provedení Evropské úmluvy o krajině a jejích účinků.

12. Krajina přesahující hranice států

Přeshraniční spolupráce může vyústit ve společné programy ochrany, správy a plánování krajiny a mít podobu nástrojů a opatření sjednaných mezi orgány (různé administrativní úrovně a obecné a odvětvové působnosti) a dotčenými stranami na obou stranách hranice.

Přeshraniční spolupráce je možná nejen mezi sousedícími státy, ale také mezi sousedícími regiony a společenstvími v téže zemi, jež uplatňují odlišné krajinné politiky, a to na základě geografické blízkosti nebo společných charakteristických rysů.

Internetové stránky a bibliografické odkazy

Na internetových stránkách Rady Evropy <http://www.coe.int/EuropeanLandscapeConvention> lze najít různé zprávy o tématech rozvíjených od 20. října 2000, kdy byla Evropská úmluva o krajině otevřena k podpisu, zejména v rámci Seminářů k provádění Evropské úmluvy o krajině.

Příloha 2

Návrh rámcového textu o provádění Evropské úmluvy o krajině na vnitrostátní úrovni

*určený jako zdroj inspirace pro veřejné orgány při provádění
Evropské úmluvy o krajině*

Předmluva

V souladu s Evropskou úmluvou o krajině a k zajištění kvalitnější metodiky pro krajině politiky obsahuje tento rámcový text návrh některých právních a institucionálních opatření, jež by mohla být přijata na vnitrostátní úrovni a přispět tak k formulování, monitorování a hodnocení krajiných politik.

Článek 1. Definice

Pro účely tohoto rámcového textu:

- a.* „Krajina“ znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů.
- b.* „Krajiná politika“ znamená vyjádření všeobecných zásad, strategií a orientací kompetentními veřejnými orgány, které umožňuje přijetí specifických opatření, zaměřených na ochranu, správu a plánování krajiny;
- c.* „Cílová charakteristika krajiny“ znamená přání a požadavky obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány;
- d.* „Ochrana krajiny“ znamená činnosti směřující k zachování a udržení význačných nebo charakteristických rysů krajiny, odůvodněné její dědičnou hodnotou, vyplývající z její přírodní konfigurace a/nebo z lidské činnosti;
- e.* „Správa krajiny“ znamená činnost, která má, z hlediska udržitelného rozvoje, zajistit pravidelné udržování krajiny s cílem řízení a harmonizace změn, které jsou způsobeny sociálními, hospodářskými a environmentálními procesy;
- f.* „Plánování krajiny“ znamená činnosti s výhledem do budoucna, které mají za cíl zvýšení hodnoty, obnovu nebo vytvoření krajin.

Článek 2. Rozsah

Tento rámcový text platí pro celé území státu a všechny krajiny:

- a.* pokrývá přírodní, venkovské, městské a příměstské oblasti a zahrnuje vnitrozemské plochy a vzdušné oblasti, teritoriální vody, pobřežní zóny a vnitrozemské vodní plochy (mokřady, řeky, vodní toky, jezera a rybníky);

Článek 3. Obecné zásady

Obecné zásady se týkají všech veřejných orgánů zodpovědných za rozvoj a provádění krajině politiky.

1. Právní uznání krajin

Krajiny jsou základní složkou prostředí, v němž obyvatelé žijí, výrazem rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základem jejich identity.

2. Práva a povinnosti

Ochrana, správa a rozvoj krajiny jsou spojeny s právy a povinnostmi pro každého.

3. Začlenění krajiněho rozměru

Veřejné orgány na celostátní, regionální a místní úrovni musí začlenit krajinný rozměr do svých politik a počítat s ním ve svých politikách v jednotlivých odvětvích, u nichž existuje možnost přímého či nepřímého dopadu na krajinu. Musí také vnést krajinný rozměr do jednotlivých právních nástrojů k provádění těchto politik.

4. Účast veřejnosti

Činnostem souvisejícím s přípravou, prováděním a dalším rozvojem krajinných politik musí předcházet a doprovázet je vhodné postupy pro účast veřejnosti a dotčených subjektů, jež jim umožní sehrát aktivní úlohu při stanovení cílových charakteristik krajiny a provádění opatření ochrany, správy a plánování. Pro tento účel je třeba připravit informační dokumenty psané srozumitelným, netechnickým jazykem.

5. Znalosti, zvyšování povědomí, vzdělávání a výchova

a. Je třeba podrobně zkoumat krajiny na celém území.

b. Na všech úrovních území je třeba organizovat informační akce a akce týkající se zvyšování povědomí.

c. Otázky krajiny je třeba zahrnout do vzdělávání odborníků v oblasti územního plánování, rozvoje měst, kulturní, environmentální, zemědělské, sociální a hospodářské politiky, jakož i jiných politik, u nichž lze předpokládat, že přímo či nepřímo ovlivňují krajinu.

d. Osnovy vhodných předmětů v rámci základního a středního vzdělání by měly zahrnovat krajinnou výchovu.

e. Je třeba podporovat odborné studium v rámci vysokoškolského vzdělávání zaměřené na ochranu, plánování a správu krajiny.

6. Krajinná politika

a. Krajinnou politiku tvoří dynamickou činnost, která odráží zaujetí pro kvalitu. Tato činnost se může týkat ochrany, správy nebo plánování krajin a vyústit v konkrétní opatření a procesy prováděné buď zvlášť nebo souběžně.

b. Každý celostátní, regionální a místní orgán v rámci své působnosti a na příslušné úrovni vymezuje krajinnou politiku, kterou tvoří činnosti směřující k ochraně, správě a plánování krajin. Tuto politiku by měla doprovázet opatření k vymezení a klasifikaci krajin za účelem určení konkrétního místa, jež jim veřejnost a dotčené subjekty přisuzují na základě skutečné obeznámenosti s charakteristikami příslušných míst a témat.

c. Jednotlivé kompetentní orgány připravují na svých úrovních cílové charakteristiky krajiny se zdůrazněním konkrétních charakteristik a kvalit příslušných krajin a uvedením kroků, které je třeba učinit k jejich ochraně, správě a plánování. Cílové charakteristiky je třeba zahrnout do dokumentů územního a urbánního plánování a dokumentů týkajících se politik v jiných odvětvích.

d. Fyzické a právní kroky přijaté k ochraně, správě nebo plánování krajin musí přispívat k udržitelnému rozvoji a zejména musí být slučitelné s úsilím o ochranu životního prostředí a maximálně využít přírodního a kulturního dědictví.

Článek 4. Rozdělení působnosti

a. Krajinná politika spadá do společné působnosti celostátních orgánů a regionálních a místních orgánů při zachování principu subsidiarity.

b. Ministerstvo...:

i. je zodpovědné za provádění krajinné politiky a za meziresortní koordinaci v této oblasti;

ii. organizuje konzultace s občanskou společností a hodnocení krajinných politik příslušným zvláštním orgánem;

iii. ve spolupráci s ostatními ministerstvy a za účasti veřejnosti pravidelně rozvíjí a posuzuje vnitrostátní krajinnou strategii, která stanoví hlavní principy krajinné politiky a popisuje cesty, jimiž se ubírá, a cíle, které sleduje ochrana, správa a plánování krajin. Tato krajinná strategie se musí stát veřejnou.

c. Ministerstva, jejichž činnosti ovlivňují krajinu, musí zřídit útvary pověřené prováděním krajinné politiky v rámci jejich činnosti, při zachování zásad zakotvených v článku 3, a pravidelně podávat zprávy o své krajinné politice.

d. Regionální a místní orgány musí mít personál obeznámený s otázkami krajiny, který je schopen provádět krajinnou politiku ve svých oblastech působnosti a brát na zřetel na otázky krajiny na své územní úrovni.

PŘÍLOHA 13

NÁVRH PRAVIDEL, JIMIŽ SE ŘÍDÍ CENA KRAJINY EVROPSKÉ ÚMLUVY O KRAJINĚ RADY EVROPY

v revidovaném znění, s přihlédnutím k připomínkám vzneseným na konferenci Rady Evropy o Evropské úmluvě o krajině, k postoupení prostřednictvím příslušných výborů Výboru ministrů Rady Evropy k přijetí ve formě Doporučení Výboru ministrů členským státům

Tato pravidla provádějí Cenu krajiny Evropské úmluvy o krajině („Cena“) upravenou v článku 11 Evropské úmluvy o krajině (Florence, 20. října 2000):

Článek 11 – Cena krajiny Rady Evropy

1 Cena krajiny Rady Evropy je vyznamenáním, které může být uděleno místním a regionálním orgánům a jejich seskupením, jež v rámci krajině politiky některé ze Stran této úmluvy zavedly takovou politiku nebo opatření na ochranu, správu a/nebo plánování krajiny, jež se ukázaly být trvale účinnými a mohou proto sloužit jako příklad pro jiné územní orgány v Evropě. Vyznamenání lze rovněž udělit nevládním organizacím za jejich zvláště významný příspěvek k ochraně, správě nebo plánování krajiny.

2 Návrhy na udělení Ceny krajiny Rady Evropy předkládají Strany výborům expertů uvedeným v článku 10. Přeshraniční místní a regionální orgány a seskupení příslušných místních a regionálních orgánů mohou kandidovat za předpokladu, že společně spravují předmětnou krajinu.

3 Na návrh výborů expertů uvedených v článku 10 Výbor ministrů vymezuje a zveřejní kritéria pro udělení Ceny krajiny Rady Evropy, přijímá příslušná pravidla a uděluje cenu.

4 Udělení Ceny krajiny Rady Evropy má laureát ceny motivovat, aby zajistili trvalou ochranu, správu a/nebo plánování příslušných krajiných oblastí.

* * *

1. CÍL

a. Cena je čestným vyznamenáním, které představuje odměnu za politiku nebo opatření prováděné místními a regionálními orgány nebo nevládními organizacemi k udržitelné ochraně, správě a/nebo plánování krajin. Odráží přání Stran úmluvy („Strany“) odměnit příkladné praktické iniciativy a krajině vzdělávání a výchovu, jež podporují dosažení vysoké kvality krajiny na svém území.

b. Cena je v souladu s prací Rady Evropy směřující k podpoře lidských práv, demokracie a udržitelného rozvoje. Potvrzením významu opatření přijatých ke zlepšení životního prostředí a kvality života obyvatelstva zdůrazňuje územní rozměr lidských práv a demokracie.

c. Cena je vyvrcholením rozsáhlého procesu provádění úmluvy na vnitrostátní a nadnárodní úrovni, jež má přinést motivaci a uznání těm, kteří zajišťují kvalitu krajiny. Mimo jiné pomáhá zvyšovat povědomí obyvatelstva o významu kvality krajiny v jeho životě a o hrozbách a příležitostech, které před ním stojí. Podporuje účast veřejnosti na procesu rozhodování o krajiných politikách.

d. Uchazeči o Cenu musí výslovně uvést, kterých ustanovení Úmluvy se jejich úspěchy týkají. Úspěchu musí být dosaženo nejméně před třemi lety.

2. KVALIFIKACE UCHAZEČŮ

a. Uchazeči mohou být „místní nebo regionální orgány“ (nebo jejich seskupení), buď jednotlivě nebo v partnerství s jinými orgány (či seskupeními).

b. Kandidovat mohou také místní nebo regionální orgány (nebo jejich seskupení) z více než jedné smluvní strany, jejichž činnost směřuje ve prospěch krajiny přesahující hranice států za předpokladu, že krajinu chrání, spravují a/nebo plánují společně.

3. POSTUP

Postup tvoří dvě fáze:

Fáze 1: Představení kandidatur sekretariátu Rady Evropy

Návrhy musí být předkládány Stranami. Mohou být výsledkem soutěže organizované jednou ze Stran s přihlédnutím ke kritériím Ceny, která tvoří přílohu těchto pravidel.

Každá Strana může sekretariátu Rady Evropy navrhnout jednoho uchazeče v každé z výše uvedených kategorií.

Návrh v jednom z úředních jazyků Rady Evropy (francouzštině nebo angličtině) by měl obsahovat:

- představení uchazeče (uchazečů) (maximálně 3 strojopisné strany);
- představení úspěchu v oblasti ochrany, správy a/nebo plánování krajiny, které prokázaly trvalé účinky a mohou proto posloužit jako příklad (předložení 5 strojopisných stran a 20 ilustrací, CD-ROM ve formátu PDF a 5-minutové video).

Neúplné soubory nebo soubory nerespektující pravidla nebudou brány v úvahu.

Cena se uděluje vždy jednou za dva roky počínaje rokem 2008. Registrační formuláře je nutno zaslat sekretariátu Rady Evropy nejpozději 30. května roku, kdy je Cena udělována.

Fáze 2: Evropská úroveň

a. Ustavení poroty

Mezinárodní porota bývá jmenována pro rok, kdy je Cena udělována, a sestává:

- z jednoho člena každého výboru expertů pověřeného monitorováním Úmluvy, jmenovaného příslušnými výbory;
- z jednoho člena Kongresu místních a regionálních orgánů Rady Evropy, jmenovaného Kongresem.
- z jednoho zástupce některé mezinárodní nevládní organizace, jmenovaného generálním tajemníkem na návrh Seskupení INGO (mezinárodních nevládních organizací) s postavením účastníka v Radě Evropy;
- ze tří předních krajinných orgánů jmenovaných sekretariátem Rady Evropy

V každém roce, kdy je Cena udělována, jmenuje generální tajemník Rady Evropy z řad členů poroty osobu, která se stane jejím předsedou. V případě rovnosti hlasů bude rozhodující hlas předsedy poroty.

b. Rokování a výběr laureátů Ceny

Porota vybírá laureáta ceny nadpoloviční většinou v prvních dvou kolech volby a poměrnou většinou v následujícím kole na základě kritérií stanovených v příloze k těmto pravidlům s uvedením důvodů svého výběru.

V každé kategorii lze také udělit čestné uznání.

Rozhodnutí poroty je konečné.

c. Předání ceny

Výbor ministrů předá laureátům Cenu Evropské úmluvy o krajině Rady Evropy s uvedením důvodů pro udělení Ceny a s uvedením příslušného roku.

Ceny předá generální tajemník Rady Evropy nebo jeho/její zástupce.

Ceny budou předány v každé ze tří kategorií vždy jednou za dva roky počínaje rokem 2008 na veřejném ceremoniiálu, pokud možno 20. října, tedy v den, kdy byla Evropská úmluva o krajině otevřena k podpisu.

4. PROPAGACE

- a. Každá Strana se vyzývá, aby zveřejnila kritéria stanovená těmito Pravidly a zadala překlad do svého národního jazyka (jazyků).
- b. Každá Strana a sekretariát Rady Evropy bude podporovat zpravodajství o Ceně ve sdělovacích prostředcích s cílem zajistit veřejné povědomí o její existenci.

5. REVIZE PRAVIDEL

Tato pravidla budou v případě nutnosti revidována každých 5 let.

Příloha

Kritéria pro udělení Ceny krajiny Evropské úmluvy o krajině Rady Evropy

KRITÉRIUM Č. 1 – UDRŽITELNÝ ÚZEMNÍ ROZVOJ

Prováděná politika nebo opatření by měly jednoznačně působit směrem k dosažení udržitelné ochrany, správy a/nebo plánování předmětných krajin a:

- být součástí politiky udržitelného územního rozvoje uzpůsobené k jejich harmonickému začlenění do fyzického uspořádání území;
- vykazovat environmentální, sociální, kulturní, ekonomickou a estetickou udržitelnost;
- působit proti jakémukoli narušení, ochuzení nebo úpadku krajiny;
- pomáhat zdokonalovat a obohacovat krajinu a rozvíjet nové kvality.

KRITÉRIUM Č. 2 –HODNOTA PŘÍKLADU

Prováděná politika nebo opatření, které pomohly zlepšit ochranu, správu a/nebo plánování krajin, by měly představovat dobrý příklad hodný následování.

KRITÉRIUM Č. 3 – ÚČAST VEŘEJNOSTI

Součástí politiky nebo opatření prováděných za účelem ochrany, správy a/nebo plánování předmětné krajiny by měla být aktivní účast veřejnosti (místního obyvatelstva a ostatních zúčastněných subjektů) a jednoznačně odrážet přání obyvatelstva s ohledem na jeho krajinu: veřejnost by měla mít možnost účastnit se současně dvěma způsoby:

- prostřednictvím dialogu a výměny informací mezi jednotlivými společenskými subjekty (např. veřejná setkání, diskuse, postupy pro konzultace a účast v této oblasti);
- na základě účasti veřejnosti a jejího zapojení do krajinných politik, které stanoví celostátní, regionální nebo místní orgány.

KRITÉRIUM Č. 4 – VÝCHOVNÉ ÚČINKY

Politika nebo opatření prováděné za účelem zlepšení poznatků, poznání a odpovědného vnímání hodnot, charakteristik a vývoje krajiny.

PŘÍLOHA 14

NÁVRHY PRACOVNÍHO PROGRAMU
EVROPSKÉ ÚMLUVY O KRAJINĚ PRO ROK 2007

(a plány pro tytéž činnosti v období 2008 – 2009)

Členové Řídícího výboru pro kulturní dědictví (CDPAT), Výboru vyšších úředníků Evropské konference ministrů zodpovědných za územní plánování (CSO-CEMAT) spolu s vládními činiteli odpovědnými za provádění Evropské úmluvy o krajině a ostatními partnery jsou vyzýváni, aby posoudili návrhy Pracovního programu Evropské úmluvy o krajině pro rok 2007 a uvedli, zda hodlají poskytnout dobrovolné příspěvky pro některé z uvedených činností.

Členění vychází z článků Evropské úmluvy o krajině. Činnosti označené hvězdičkou se budou uskutečňovat na základě obdržných dobrovolných příspěvků nebo sponzorství. Činnosti nerealizované v roce 2007 mohou být odloženy do roku 2008 nebo 2009. Do provádění studií budou zapojeni konzultanti.

Činnosti pro rok 2007 [2008 - 2009]	Běžný rozpočet Rady Evropy pro rok 2007 (v eurech) ¹⁷	Dobrovolné příspěvky požadované pro rok 2007 (v eurech)
I. VNITROSTÁTNÍ OPATŘENÍ (kapitola II Úmluvy)		
A. VŠEOBECNÁ OPATŘENÍ (článek 5 Úmluvy)		
a. Právní uznání krajiny		
- Aktualizace studie „Právo rozhodné pro krajiny ve srovnávacím a mezinárodním právu“ Zadání: aktualizovat studii zpracovanou pod záštitou Kongresu Rady Evropy (dokument CG (4) 6 z 5. května 1997, Příloha II), překlad a zveřejnění.		5000
b. Vymezení a zavádění krajinných politik		
- Setkání k přípravě Metodiky provádění Evropské úmluvy o krajině na vnitrostátní úrovni a přípravě dokumentu Zadání: vytvořit dokumenty týkající se směrů provádění Evropské úmluvy o krajině (Orientations)	2400 2000	
- Konference o realizaci Metodiky provádění Evropské úmluvy o krajině na vnitrostátní úrovni (Řím)* (2008) Zadání: Konference o provádění dokumentů týkajících se směrů provádění Evropské úmluvy o krajině (Orientations)		9000
c. Zavádění postupů pro účast veřejnosti		
- Geografické rozšíření studie účasti* Zadání: rozšířit působnost „Srovnávací studie legislativy o účasti veřejnosti na záležitostech krajiny v kontextu provádění Evropské úmluvy o krajině“ na státy, jichž se dosud netýkala (T-FLOR 3 (2004) (6)).		
d. Začlenění krajiny do vnitrostátních politik		
- Studie „Šíření průmyslových zón a příměstských nákupních center: řešení pro krajinu“ Zadání: zkoumat stávající situaci v jednotlivých členských státech Rady Evropy a předkládat návrhy na provádění čl. 5 písm. d úmluvy týkající se začlenění krajiny do regionálních a městských plánovacích politik.		4000
- Studie „Krajina, energie a větrné elektrárny“ Zadání: podávat návrhy na provedení čl. 5 písm. d úmluvy týkající se začlenění krajiny do politik s možností přímého či		4000

¹⁷ Uvedená čísla nezahnují již přijaté dobrovolné příspěvky

nepřímého dopadu na krajinu.		
- Studie „Krajina a umístění reklamních ploch“* Zadání: zkoumat stávající legislativu v jednotlivých členských státech Rady Evropy a podávat návrhy na provedení čl. 5 písm. d úmluvy týkající se začlenění krajiny do politik s možností přímého či nepřímého dopadu na krajinu.		4000
- Studie „Krajina a volný čas“ (s podporou Nizozemska)* Zadání: zkoumat stávající strategie v jednotlivých členských státech Rady Evropy a podávat návrhy na provedení čl. 5 písm. d úmluvy týkající se začlenění krajiny do politik s možností přímého či nepřímého dopadu na krajinu.		
B. ZVLÁŠTNÍ OPATŘENÍ (článek 6 úmluvy)		
a. Zvyšování povědomí		
- Zvláštní vydání časopisu Evropská krajina a dědictví NaturCulturopa „Venkovské krajové bydlení, součást našeho krajinného dědictví“* (č. 104) Zadání: zkoumat význam lidového bydlení v krajině.		20 000 (Dobrovolný příspěvek 7886,87 eur přijatý na počátku roku 2006)
- Zvláštní vydání časopisu Evropská krajina a dědictví NaturCulturopa „Veřejné prostory a krajina“* (pro rok 2008) (č. 105) Zadání: zkoumat úlohu veřejných prostor a veřejného života vzhledem ke krajině.		
- Zvláštní vydání časopisu Evropská krajina a dědictví NaturCulturopa „Krajiny napříč kulturami“* (pro rok 2009) (č. 106) Zadání: zjišťovat, jak krajina přispívá k vytváření místních kultur a je základní součástí kulturního dědictví Evropy, které pomáhá upevňovat evropskou identitu (preambule k Evropské úmluvě o krajině)		
- Mezinárodní projekt fotografování památek (IHPE) určený mládeži na téma památek v krajině*		
- Promítání diapozitivů o Evropské úmluvě o krajině* Zadání: uspořádat promítání diapozitivů o úmluvě pro ilustraci obsahu jejích hlavních článků.		
- Projekt Zdravý sloup evropské krajiny*		
b. Vzdělávání a výchova		
- Studie „Krajina a výchova dětí“ Zadání: předložit návrhy provádění čl. 5 písm. d úmluvy týkající se začlenění tématu krajiny do vzdělávacích politik	3000	
- Vzdělávání: krajinní architekti (ve spolupráci s katalogem ECLAS)* Zadání: posoudit současnou situaci, pokud jde o vzdělávání krajinných architektů v členských státech Rady Evropy, a předložit návrhy. Ostatní obory lze zkoumat později.		
c. Vymezení a hodnocení		
(Viz: - Chystaný dokument „Metodika provádění Evropské úmluvy o krajině na vnitrostátní úrovni“ - Semináře Evropské úmluvy o krajině - Konference Rady Evropy o Evropské úmluvě o krajině - Jiná setkání)	Probíhá	
d. Cílové charakteristiky krajiny		
(Viz: - Chystaný dokument „Metodika provádění Evropské úmluvy o krajině na vnitrostátní úrovni“ - Semináře Evropské úmluvy o krajině - Konference Rady Evropy o Evropské úmluvě o krajině - Jiná setkání)	Probíhá	
e. Plnění		

(Viz: - Chystaný dokument „Metodika provádění Evropské úmluvy o krajině na vnitrostátní úrovni“ - Semináře Evropské úmluvy o krajině - Konference Rady Evropy o Evropské úmluvě o krajině - Jiná setkání)	Probíhá	
- Vzor Správa místní krajiny Zadání: objasnit voleným zástupcům, jak brát zřetel na krajinu při plánování činnosti.	3000	
II. MEZINÁRODNÍ POLITIKY A PROGRAMY (článek 7 úmluvy)		
A. VZÁJEMNÁ POMOC A VÝMĚNA INFORMACÍ (článek 8 úmluvy)		
a. Vzájemná pomoc		
Státy, které jsou ochotné poskytnout pomoc ostatním státům, se vyzývají, aby o tom uvědomily sekretariát. Informační seminář o úmluvě se již konal v následujících státech:		
- Podpora rozvoje národní strategie v Arménii*		6000
- Příspěvek na mezinárodní konferenci „Udržitelný rozvoj. Životní prostředí, společnost a člověk“, Ruská federace*		
- Podpora rozvoje projektu v Albánii*		6000
b. Výměna informací		
- Příprava 6. Semináře k provádění úmluvy „Krajina, zemědělství a zemědělské dědictví“ Účastníci: smluvní strany, pozorovatelské státy, způsobilé organizace a odborníci činní v této oblasti Místo konání: Sibiu, Rumunsko, 20. až 21. září 2007 Zadání: podělit se o zkušenosti (dobrá a chybná praxe) v předmětné oblasti	9100 + tlumočení	3000
- Příprava 7. Semináře k provádění úmluvy „Integrovaná územní správa“ (prozatímní název) Účastníci: smluvní strany, pozorovatelské státy, způsobilé organizace a odborníci činní v této oblasti Místo konání: Slovenská republika, květen 2008 Zadání: podělit se o zkušenosti (dobrá a chybná praxe) v předmětné oblasti	9100 + tlumočení	3000
- Síť univerzit a středisek zabývajících se krajinou Zadání: pokračovat v budování sítě univerzit a středisek zabývajících se krajinou na internetových stránkách Evropské úmluvy o krajině	Probíhá	
- Stimulace mezinárodní výměny poznatků pro Evropskou úmluvu o krajině se zaměřením na nevládní organizace (s podporou Nizozemska)*		
- Souhrn příznivých zkušeností týkajících se krajin Zadání: shromážďovat informace o kladných zkušenostech v oblasti ochrany, správy a plánování krajiny, k předložení v době pořádání Ceny krajiny Rady Evropy	Probíhá	
- Setkání na téma krajina a hmotné a nehmotné dědictví – právní aspekty (v partnerství s CEDE)*		
B. KRAJINY PŘESAHOJÍCÍ HRANICE (článek 9 úmluvy)		
- Studie „Krajiny přesahující hranice“ Zadání: předkládat návrhy na provádění článku 9 úmluvy týkající se krajin přesahujících hranice	Probíhá	
- Krajina povodí Tisy* Zadání: podpořit rozvoj přeshraniční strategie mezi Ukrajinou, Slovenskem, Maďarskem, Rumunskem a Srbskem a Černou Horou.		3000
- Krajina povodí dunajské delty* Zadání: podpořit rozvoj přeshraniční strategie mezi Moldovou,		3000

Rumunskem a Ukrajinou.		
C. SLEDOVÁNÍ PLNĚNÍ ÚMLUVY (článek 10 úmluvy)		
- Konference Rady Evropy o Evropské úmluvě o krajině Účastníci: všechny smluvní strany. Pozorovatelé: všechny pozorovatelské státy a způsobilé organizace činné v této oblasti	6400 7600 + <i>tlumočení</i>	
Místo konání: Štrasburk, 2 dny, 11 osob a 5 placených konzultantů Zadání: propagovat úmluvu.		
D. CENA KRAJINY RADY EVROPY (článek 11 úmluvy)		
- 1. zasedání Ceny krajiny Rady Evropy Zadání: zahájit 1. zasedání Ceny krajiny Rady Evropy (2008)	Probíhá	
III. INFORMAČNÍ SETKÁNÍ O ÚMLUVĚ		
- Informační seminář o Evropské úmluvě o krajině Účastníci: všechny smluvní strany Pozorovatelé: všechny pozorovatelské státy a způsobilé organizace činné v této oblasti. Místo konání: Kypr, 3 placení odborníci, 2 dny Zadání: informovat hlavní subjekty v oblasti krajiny o cílech úmluvy.	2700	
- Vedlejší akce týkající se Evropské úmluvy o krajině na evropské konferenci „Životní prostředí pro Evropu“*		6000
IV. PROVOZNÍ NÁKLADY		
Fixní částka na úhradu cestovních výloh spojených s účastí na setkáních týkajících se úmluvy		
A. Výdaje na předsednictví		
- Fixní částka na úhradu cestovních výloh a/nebo diet předsedy, bývalého předsedy nebo jejich zástupce po konzultaci se sekretariátem Rady Evropy.*		4000
B. Zástupci některých střeoevropských a východoevropských států		
- Cestovní výlohy a diety zástupců některých smluvních stran ve střední a východní Evropě v souvislosti s účastí na setkáních týkajících se úmluvy.*		5000
C. Cesty odborníků a sekretariátu		
- Cestovní výdaje a diety odborníků v souvislosti s účastí na hlavních setkáních a výdaje spojené s úkoly sekretariátu.*		3000
D. Správa internetových stránek	Probíhá	15000
E. Zápisy ze Seminářů Evropské úmluvy o krajině a publikace o zprávách Evropské úmluvy o krajině	6600	
F. Informační materiál o úmluvě*		
Celkem	42800 ¹⁸	100000 ¹⁹

¹⁸ Rozpočet vyčleněný na činnost Evropské úmluvy o krajině pro rok 2007 v rámci běžného rozpočtu Rady Evropy. Částka nezahrnuje poštovné a výdaje na tlumočení a překlady.

¹⁹ Údaj za projekty 2005/GD4/VC/764 a 2005/GD4/VC/765